

BİLİM SANAT MERKEZLERİNE DEVAM EDEN ÜSTÜN YETENKELİ ÖĞRENCİLERİN OKULLARINDA YAŞADIKLARI PROBLEMLER

Sertan TALAS*

Yeşim TALAS**

*** Arzu Sönmez

ÖZET

Özel gereksinimi olan bir öğrencinin, gereksinimlerini karşılamak için bireysel olarak tasarlanan ve bireysel olarak uygulanan bir eğitim öğretim süreci olan özel eğitim (Sucuoğlu ve diğ. s:70) kavramı günümüz sosyal devlet anlayışının olmazsa olmaz unsurlarındandır. Öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilen eğitim ve öğretim süreci öğrencinin zihinsel ve fiziksel düzeyi dikkate alınarak uygulanmaktadır. Öğrencileri ortalama düzeyden uzaklaşan öğrencilerden oluşan özel eğitim, hem ortalamanın altında olan hem de ortalamanın üstünde olan öğrencilerin eğitimini kapsamaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ortalamanın üstünde olan öğrencilerin eğitim ihtiyacından doğmaktadır.

Akranlarından belli alanlarda üstün özellikleri olan öğrenciler (Kırcaali-İftar, 2009 s:129) olarak tanımlanan üstün yetenekli öğrenciler, üstün zihinsel yeteneğe sahip olanlar, bir akademik alanda üstün yetenekliler, yaratıcı-üretici düşünme yeteneği üstün olanlar, üstün liderlik yeteneği olanlar ve üstün sanat yeteneği olanlar olmak üzere beş gruptan oluşmaktadır (Kırcaali-İftar, 2009 s:129). Ülkemizde üstün yeteneklilerin eğitimi 2007 yılında yayımlanan 2593 sayılı yönetmelik gereği Bilim ve Sanat Merkezlerinde yürütülmektedir. Belirli bir tarama ve tanılama sürecinden geçirilen öğrenciler eğitimlerinin kendi devam ettikleri ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında devam ederken destek eğitimleri için Bilim ve Sanat Merkezlerine devam etmektedirler.

Hem Bilim Sanat Merkezleri'nden hem de örgün eğitim kurumlarından eğitim almakta olan üstün yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarında çeşitli problemlerle karşılaştıkları alanda çalışan öğretmenler ve idareciler tarafından ifade edilmektedir. Bu araştırmanın amacı Bilim ve Sanat Merkezleri'ne devam etmekte olan öğrencilerin devam etmekte oldukları örgün eğitim kurumlarında ne tür problemler yaşadıklarının tespit edip, bu problemlerin çözümünde neler yapılabileceğinin belirlenmesidir.

* Arş. Gör. Sertan TALAS Gaziosmanpaşa Üniversitesi sertan_talas@hotmail.com 05055835530

** Öğretmen Yeşim TALAS Tokat Bilim Sanat Merkezi yesim_57@hotmail.com 05425337037

*** Arzu Sönmez Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

Üstün yetenekli öğrencilerin okullarında yaşadığı problemlerin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntem desenlerinden biri olan durum çalışması yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim ve öğretim döneminde Tokat Bilim Sanat Merkezinde eğitimlerine devam etmekte olan 6, 7 ve 8. sınıflarda örgün eğitime devam eden 15 öğrenciden oluşacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturacak olan öğrenciler tesadüfi yöntemle seçilecektir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilecek olan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanacak ve içerik analizi ile verilerin analizi yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Üstün Yetenekli öğrenciler, Bilim Sanat Merkezleri

GİRİŞ

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin en önemli göstergelerinden olan özel eğitim, çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız bireyler olarak çeşitli becerilerle donatılmasını sağlayan eğitimidir (Ataman, A. 2003, s:19). Bir başka deyişle özel eğitimin birinci işlevi yetersizliği olan bireylerin yetersizliklerinin engele dönüşmesini engellemekken, ikinci işlevi ise özel yeteneklere sahip bireylerin yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkarılmasını sağlamaktır.

Gökdere ve arkadaşlarının (2004) aktardığına göre genel anlamda üstün özellikler veya diğer bir anlamıyla üstün yetenekler, ortalamanın üzerinde kabiliyet, yaratıcı düşünce ve görev sorumluluğunun bileşkesi olarak tanımlanmaktadır (Csikszentmihalyi ve Robinson, 1986). Akarsu'ya (2001) göre üstün yetenek, yalnızca bazı kişilerde gözlenen bir özellik değil, yetenek düzeyi ne olursa olsun, tüm insanlarda gözlenen özelliklerin varoluş derecesindeki, görülme sıklığındaki, ortaya çıkış zamanındaki ve bir araya gelişindeki özgünlükten kaynaklanan bir özelliktir. Morelock'a (1992) göre üstün yeteneklilik, normal standartlardan nitelik ve nicelik olarak farklı içsel deneyimler ortaya koyan ve ileri bilişsel becerileri içeren uyumsuz gelişimdir (akt: Dağlıoğlu, 2005). Kokot (1999) ise üstün yetenekliliği, duygusal ve zihinsel deneyimleri anlayarak, günlük yaşama transfer etme açısından normal akranlara oranla daha çok farkındalık, duyarlılık ve yetenek ortaya koymaktır.

Üstün yetenekli birey kavramı, özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan bireyler olarak tanımlanmaktadır (Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi, 2001).

Gelişim özellikleri açısından akranlarından ayrılan üstün yetenekli bireyler, akranlarına göre konuşmaya daha erken yaşlarda başladıklarından kelime hazineleri daha gelişmiştir, soyut sözcüklerin kullanımında bariz üstünlükleri vardır ve birçoğu okula başlamadan önce okuma-yazmayı öğrenirler. Bilişsel açıdan çabuk ve kolay öğrenen üstün

yetenekli bireyler akranlarından 1-2 yıl önde gelişim göstererek zihinsel işlemleri akranlarına oranla çok daha kolay yaparlar. Sosyal açıdan üstün yetenekli bireyler çevrelerindeki yetişkinlerle iletişim kurmada akranlarına göre daha başarılıdırlar, duygusal problemleri kendi başlarına çözebilecek olgunluktadırlar ve akranlarına oranla çok daha gelişmiş bir mizah gücüne sahiptirler. Üstün yetenekli bireylerin özgüvenleri yaşlılarından yüksektir. Bir çok gelişim alanında akranlarından farklılaşan üstün yetenekli bireyler fiziksel gelişim alanında ise genel olarak akranları ile benzer gelişim göstermektedirler (Dağlıoğlu, 2005).

Akranlarından farklı bir zihinsel, ve sosyal gelişim göstermekte olan üstün yetenekli bireylerde akranları gibi birçok problemle yüzleşirler; ancak üstün yetenekli çocuklar, yetenekliliğine özgü farklı özelliklerinden dolayı daha farklı tutum ve davranışlarla yüz yüze gelmektedirler (Tiesco, 1999; akt: Şipal, 2005). Bu çalışmayla üstün yetenekli öğrencilerin okullarında yaşamakta olduğu problemlerin tespitine ve çözüm önerilerini katkı sağlanması umulmaktadır.

AMAÇ

Bu çalışmanı temel amacı üstün yetenekli birey tanısı almış ve Bilim Sanat Merkezi'ne devam etmekte olan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okullarında yaşadıkları problemlerin tespit edilmesi ve söz konusu öğrencilerin gözündeki okul algısının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden birisi olan durum çalışması yöntemi kullanılacaktır. Durum çalışması; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasında ki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı, ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (akt; Yıldırım ve Şimşek 2008, s.277; Yin 1984, s.23)

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim ve öğretim dönemimde Tokat Bilim Sanat Merkezinde eğitimlerine devam etmekte olan 6, 7 ve 8. sınıflarda örgün eğitime devam eden 15 öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırma grubu 7 erkek ve 8 kız öğrenciden

oluşmaktadır. Her sınıf düzeyinden 5 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir ve araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrenciler yansız atama yöntemiyle seçilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen olan yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış sorular geliştirilmeden önce ilgili alan yazını taranmış, bilim sanat merkezi idarecileri ile görüşülerek sorulara son şekli verilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen ham veriler “içerik analizi tekniği” kullanılarak analiz edilmiş ve çalışmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini arttırmak amacıyla öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

BULGULAR

Bilim Sanat Merkezine devam etmekte olan üstün yetenek tanısı almış öğrencilerin okullarında ki öğretmen tutum ve davranışlarının irdelendiği yarı yapılandırılmış sorulara öğrenciler genel olarak öğretmenlerin kendilerine karşı ilgisiz oldukları hakkında görüş belirtmekte. Örneğin “İlgili değiller, 1 yıl oldu hala adımızı bilmeyenler hocalar var.” (Ö,6,K)* Bir diğer öğrenci ise bu durumu şu şekilde ifade ediyor “Daha adımlı bile bilmeyen öğretmenlerim var, benim dışımdakilere daha fazla söz veriyorlar” (Ö,9,E). Öte yandan bu durumdan farklı olarak bir öğrenci ise öğretmenlerinin aşırı ilgisinden rahatsız olduğunu ifade ediyor “Öğretmenlerimizin aşırı ilgisinden dolayı düşünmemize fırsat vermiyorlar” (Ö,12, K). Diğer bir katılımcı ise öğretmenlerin tutum ve davranışlarından memnuniyetini bu cümle ile dile getiriyor “Hepsi bana çok iyi davranıyor, beni motive ediyorlar. Genel olarak hoş görüş ve sevgi ile yaklaşıyorlar”. Öğretmen tutum ve davranışları ile ilgili üstün yetenekli öğrencilerin görüşleri incelendiğinden genel olarak 4 öğrencinin öğretmenlerinin tutum ve davranışlarından memnun olduğu, 2 öğrencinin öğretmenler arası farklılıklardan dolayı kararsız olduğu, 9 öğrencinin ise öğretmen tutum ve davranışları hakkında olumsuz düşüncelere sahip oldukları anlaşılıyor.

* Ö=öğrenci 6=öğrencinin sırası K= cinsiyet

Üstün yetenekli tanısı almış öğrencilerin okullarındaki öğretmenlerin ders işleme yöntemlerinin hakkında ki görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin genel olarak derslerin sıkıcı, hızlı ve bir biri ile ilişkilendirilmeden işlendiği kanısında oldukları sonucunu varılmıştır. Örneğin; *“Dersler çok sıkıcı, artık derste uyuya uyuya geceleri uyuyamıyoruz”* (Ö,4,K). Derslerin ve konuların bir biri ile ilişkilendirilmemesini ise bir katılımcı şu şekilde ifade ediyor *“Dersi çok kopuk işliyorlar hangi konuda olduğumuz belli değil.”* (Ö,9,E) Katılımcıların ifade ettiği, ders işlenişiyile ilgili bir diğer sorun ise öğretmenlerin sınıf yönetim eksikliğinden kaynaklanan, sınıf içi kaosların ders verimini düşürmesidir. Örneğin; *“Bazı öğretmenler sınıfta düzeni sağlayamıyor. Sınıfta kaos ortamı oluşuyor ders işlenmiyor”* (Ö,8,E). Ders işlenişiyile ilgili olumsuz öğrenci görüşleri olmasına rağmen 2 öğrenci sınıflarında ders işlenişiyile ilgili olumlu bir atmosferde geçtiğini ve bu ders ortamının kendisini olumlu yönde motive ettiğini vurguluyor. Örneğin; *“Sınıfta genelde şakayla karışık ders işliyoruz ve bu elbette ortamı germeden zevkli bir ders işleyişiyile tarzı olduğundan rahat oluyoruz. Bu işleyişiyile tarzından bu yüzden iyi görüyorum”*.

Okul müdürünüzün ve idarenin üstün yeteneklilik tanısı almış öğrencilere yönelik tutum ve davranışları ile ilgili problemlerin belirlenmesi amacıyla sorulan görüşme soruları incelendiğinde en önemli sorunun okul müdürleri ile öğrenciler arasında iletişimin düzeyinin düşük olmasıdır. Örneğin; *“Bir tek okulun ilk günü bize konuşma yaptı ve bazı sabahlar karşılıklı günaydın diyoruz. Başka bir ilişkimiz yok”*(Ö,15,E). *“Açıkcası okulda yaklaşık bir yılımızı geçirmemize rağmen müdürümüzü pek görebilmiş değiliz”* (Ö,12,K). Okul müdürlerinin tutum ve davranışları ile ilgili bir diğer problem ise okul müdürlerinin öğrencilerin fikirlerine ve görüşlerine değer vermemeleridir. Örneğin; *“Bize tepeden bakıyor, sorularımıza sürekli olumsuz tepki veriyor”* (Ö,4,K). Okul müdürlerinin tutum ve davranışları ile ilgili bir diğer problem ise öğrencilerin okul müdürü ve idare ile sadece disiplin problemleri olduğu zaman iletişime geçmeleri, diğer durumlarda okul müdürlerinin üstün yetenek tanısı almış öğrencilerle bir iletişim çabası içinde olmadıkları anlaşılmaktadır. Örneğin; *“Beni pek gördüğünü ve umursadığını zannetmiyorum. O da çoğu gibi bir eşyaya ya zarar verirsem beni görüyor. Bu yüzden pek memnun değilim ve daha ilgili olmasını isterdim”* (Ö, 11,K).

Üstün yetenekli öğrencilerin okullarında eğitim öğretim faaliyetlerinde kullandıkları ders kitapları ve işlenen konulara ait problemler hakkındaki görüşlerine incelendiğinde en önemli problemin ders kitapların sınıflarda tam manasıyla işlenmesidir. Örneğin; *“Ders kitaplarının çoğunu da işlemiyoruz”*(Ö,3,K). Üstün yetenekli tanısı almış öğrencilere göre

ders kitapları ile ilgili bir diğer problem ise kitapların nitelik boyutu ile ilgilidir. Katılımcılar kitap konularının yetersiz ve özensiz bir şekilde hazırlandığını düşünmekte ve bu nedenle derslerde öğretmenler tarafından bile kullanılmak istenmediği ifade edilmektedir. Örneğin; *“Okul kitapları yanlış bilgilerle dolu zaten hiçbir hoca kitaptan ders işlemiyor”* (Ö,14,K). Bu duruma diğer bir örnek ise *“çoğu gereksiz bilgilerle dolu, öğretmenlerin bile kullanmak istemediği kitaplarımız var”*(Ö,15,E). Ders kitapları ve işlenen konular ile ilgili üstün yetenekli öğrencilerin ifadelerine göre bir diğer problem ise özellikle bazı ders kitaplarında bulunan özellikle etkinliklerinin sıkıcı olması durumudur. Örneğin; *“Özellikle Türkçe ve sosyal bilgiler çünkü etkinlikler çok sıkıcı, Daha zevkli olabilirdi”* (Ö,2,K).

Üstün yetenekli öğrencilerin okullarında eğitim faaliyetlerinde kullanılan araç gereçlerle ilgili problemleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında ise en önemli problemin araç gereçlerin eskiliği ve yetersiz olmasıdır. Örneğin bir öğrenci bu durumu şöyle ifade etmektedir; *“Okulumuzda araç gereç çok az. Sadece tahta ve tebeşir kullanıyoruz* (Ö,9, E). *“Okul araç gereçlerinin bazıları çok eski ve yıpranmış, sanki ortaçağdan kalma”* (Ö, 14, K). *“Araç gereçler kesinlikle eksik ve ya kısıtlı kullanım çok zor. Sınıflarımızda sadece tahta kullanılıyor”* (Ö,8,E). Araç gereçlerin tam olduğu okullarda ise üstün yetenek tanısı almış öğrencilerin bu araç ve gereci sınırsız bir şekilde kullanma şanslarının olmadığı ve çeşitli nedenlerle bu araç ve gereçleri kullanmalarının engellendiği ifade edilmektedir. Örneğin; *“Konferans salonuna bilgisayar kullanıp ders işlemek için gidiyoruz ama kirletiyoruz diye o da yasaklandı”* (Ö,9, E). *“okulumuzda mevcut olmasına rağmen henüz kullanma imkanına sahip olamadık”*(Ö,12,K). *“Okulumuz sahip ama kullanmıyoruz* (Ö,15,E).

Üstün yetenekli öğrencilerin okullarında arkadaşları ile iletişim problemlerinin incelendiği sorulara verilen cevapların analizleri sonucunda genelde bu öğrencilerin arkadaşları ile iletişimlerinin kendi ifadelerine göre üst düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Örneğin; *“Arkadaşarımla hiçbir sorunum yok, kolay arkadaş edinen bir insanım sorun yaşamıyorum”* (Ö,8,E). *“sınıfta çok sevildiğimi düşünüyorum ve sınıf arkadaşarımla ile çok iyi geçiniyorum. Arada kavga etsek de geri barışıyoruz. Sınıf haricindeki okul arkadaşarımla hepsi ile samimi olmasam bile aram iyidir. Yani arkadaşlık ilişkilerimden memnunum”* (Ö, 11,K). Öte yandan iki katılımcı ise akranları ile farklı ilgi alanları olduğu için iletişim problemleri yaşadıklarını ifade etmektedir. Örneğin; *“Valla hiç Beni anlayan benim dilime sahip birisi yok ben bir sorunun cevabını araştırırken onlar ya boşver havasında bende yalnız kalıyorum”* (Ö,3,K). *“Arkadaşarımla ile ilişkim iyidir fakat hepsiyle iletişim kurmak istemiyorum çünkü sevgili, kavga vb gibi saçma şeylerle uğraşıyorlar”* (Ö,2, K).

Üstün yetenekli tanısı almış olan öğrencilerin okul algılarını ortaya çıkarmak için sorulan sizce okul neye ve kime benzer sorusuna öğrencilerin ürettikleri metaforlar Tablo 1’de verilmektedir.

Sıra No	Katılımcı Kodu	Okul Hakkında Üretilen Metaforlar
1	Ö,1,E	Okul Hapishane gibidir. Çünkü 7-8 saat girer çıkamazsınız.
2	Ö,2,K	Okul Müzik gibidir. Çünkü ilk dinlediğinde beğenirsin, sonrasında ise sıkılırsın.
3	Ö,3 K	Okul Çöp kutusu gibidir. Çünkü bütün işe yaramaz orada.
4	Ö, 5, E	Okul hapishane gibidir. Çünkü girdin mi çıkmazsın, günün altı saatini, haftanın 5 gününü ve yılın 9 ayını orda geçirmek zorundasın.
5	Ö, 6, K	Okul limon gibidir. Çünkü baktıkça azın sulanır, yedikçe miden bulanır.
6	Ö,7, K	Okul gökkuşağı gibidir. Çünkü gökkuşağının farklı renkleri vardır okulda ki insanların olduğu gibi.
7	Ö,8,E	Okul terk edilmiş virane bir saray gibidir. Çünkü güzel bir yer olmasına rağmen şartları yeterli değildir.
8	Ö,11, K	Okul bir insan gibidir. Çünkü bir insanın bölümleri vardır okulunda.
9	Ö,12, K	Okul bir dondurma gibidir. Çünkü kışın ders işlerken seni hasta eder, yazın boş derslerde içini rahatlatır.
10	Ö,13, K	Okul bir klozet gibidir. Çünkü bazen insanları rahatlatır, bazen de zorlar.
11	Ö,14, K	Okul bir hapishane gibidir. Çünkü, hocalar asık suratlıdır ve okuldaki faaliyetler yetersiz.
12	Ö,15,E	Okul bir kalem gibidir, Çünkü doğru kullanıldığında harikalar yaratır, yanlış kullanıldığında her şeyi berbat eder.

Genel olarak okul ile ilgili metaforlar incelendiğinde aslında okul için olumlu düşüncelere sahip oldukları fakat şuan buldukları okulların şartlarından dolayı olumlu yönlerden ziyade okul algılarının olumsuz yönde olduğu düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Üstün yetenekli öğrencilerin öğretmen tutum ve davranışları ile ilgili problemlerinin öğretmenlerinin kendilerine karşı ilgisiz olmasıdır. Üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim kapsamında eğitim alan öğrenciler olduğu göz ardı edilmeyerek, bu tip öğrencilerle eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürecek öğretmenlerin onların gelişim özellikleri hakkında geniş bilgi dağarcığına sahip olması, bu öğrencilerin sergileyebilecekleri olumsuz davranışlara karşı olumlu davranış destek programlarından haberdar edilmeleri ve özel eğitim ilkelerine dayalı olarak bu öğrencilerin gelişimlerini planlama becerilerini kazanmaları düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetleri ile kazandırılmalı ve üstün yetenekli öğrencilere yönelik sınıf öğretmenleri yetiştirme programlarının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Üstün yetenekli öğrencilerin ders sırasında sıkılmamaları ve motivasyonlarının artırılması için çeşitli proje faaliyetleri ile bu tip öğrencilerin zihinsel ve sosyal gelişimleri artırılmasına sınıf öğretmenleri tarafından azami özen gösterilmelidir. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri için bireysel eğitim plan ve programları hazırlanarak öğrencilerin performanslarının en üst düzeye çıkarmaları sağlanmalıdır.

Üstün yetenekli öğrencilerin görüşlerinden yola çıkıldığında okul müdürlerinin ve idarecilerin bu öğrencilerin varlığından dahi haberdar olmadıkları, bu öğrencilerle olumlu iletişim kuramadıkları anlaşılmaktadır. İdarecilerin sadece bu üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranış sergilediklerin de ceza vermek için onlarla iletişime geçtikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun çözümü için okul müdürleri, öğretmenler ve öğrencilerin katılacağı sosyal faaliyetlerin artırılması ile bu iletişim düzeyin arttırılabileceği düşünülmektedir.

Okullarda işlenen ders kitaplarının ve konuları üstün yetenekli öğrencilerin sıkıcı ve yetersiz buldukları anlaşılmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılan materyallerin onların üstün yönlerine cevap verecek şekilde hazırlanmaları ve ders kitaplarında işlenen konuların üstün yetenekli öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak seçilmesi bu problemin başlıca çözüm yollarından olduğu düşünülmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin okullarında kullanılan araç gereçlerle ilgili en önemli problemin bu araç gereçlerin eski ve yetersiz olmasıdır. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim göreceği okulların belirli merkezlerde toplanarak, bu kurumların üst düzey araç gereçlerle donatılarak eldeki madde ve insan kaynaklarının etkili bir biçimde kullanılması ile çözüleceği düşünülmektedir. Ayrıca elde bulunan araç gereçlerin bozulma, kırılma risklerinin görmezden gelinerek engelsiz bir şekilde kullanılmaları sağlanmalıdır.

Genel olarak üstün yetenekli öğrencilerin kendi görüşlerine dayanılarak arkadaşları ile iletişimlerinin olumlu olduğu düşünülmektedir. Fakat akranlarından farklı ilgi alanlarına sahip üstün yetenekli öğrencilerin akranları ile ilgili sorunları yaşadıkları ve kendilerini yalnızlığa ittikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun çözümü için ise öğrenciler arası sosyal faaliyetlerin artırılarak iletişimin düzeyinin artacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ataman, A. (2003). "Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş" Gündüz Eğitim Yayıncılık, Ankara.
- M.Gökdere, H.Ş. Ayvacı, ve M. Küçük "Üstün Yetenekli Çocukların Karşılaştıkları Temel Problemler", *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 313, 23-32, (2004).
- Csikszentmihaly, M. Ve Robinson, R.E. (1986). Culture, time and the development of talent. (In Rj. Steinberg & J.E. Davidson (eds), Conceptions of Giftedness New York: Cambridge University Press)
- M.E.B. Bilim ve sanat merkezi yönergesi , (2001) .
- Akarsu, F. (2001). Üstün Yetenekli Çocuklar, s.3-10, Ankara: Eduser Yayınları
- Şipal, R.F. (2005). "Üstün Yetenekli Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri Ve Karşılaştıkları Problemler" Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi; 1-2 s:94-96.
- Dağlıoğlu, H.E. (2005) "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Ailenin Rolü" 14. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Kokot,S. (1999). "Help Our Child is Gifted" Revision Edition. Readford House Publication, Henkos Printers (Pty) Ltd. Republic of South Africa.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (1984). Case Study Research: Design and Methods. Beverly Hills, CA: Sage.